

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

scouting
WOUW

Vijftig gouden scoutingjaren

In gesprek met.... Lena Maas

Lena Maas behoorde destijds tot de 'tweede lichting' leidsters van de welpen van de Wouwse Lambertusgroep. Zij werd gevraagd om leidster te worden door kapelaan Schoenmakers. Zoals altijd mochten alleen meisjes met een 'onbesproken' gedrag de leiding van een jeugdgroep op zich nemen. Wat dat betreft was de keuze van de toen achttienjarige Lena Maas een goed teken. Ze was trouwens in die tijd toch al actief binnen het verenigingsleven, want ze speelde bij korfbalvereniging 'T.O.G.' en zorgde daar onder meer voor het uitzetten van de velden.

Het moet zo rond 1953 geweest zijn dat Lena Maas bij de welpen gevraagd werd. De blokhut achter de Schoolstraat stond er toen al. Ze meent dat die in 1950 al gebouwd werd, maar zeker weet ze dat niet.

"Ik was van de tweede lichting, samen met Nettie Meeusen en Corrie Wierckx. Vóór ons waren Lies van Oorschot, Annie Geurts en Cor van Ravels actief. Toen die met hun werk stopten, werden er nieuwe meisjes gezocht en daar was ik er één van.

Nel Koenraadt heb ik ook wel gekend, maar die zat bij de gidsen. Die was erg handig, want ze had de blauwe uniformen voor al die meisjes zelf gemaakt.

Direct nadat ik gevraagd was om welpenleidster te worden, ben ik op cursus gegaan. Dat was een soort basiscursus in Breda. Ik weet nog dat we daar met een balspel moesten beginnen en na afloop wisten de cursusleiders heel wat over onszelf te vertellen aan de hand van wat ze tijdens het balspel gezien hadden."

Lena Maas en Jacqueline Meeusen voor de de woning van de familie Maas in de Nieuwstraat in Wouw. Ze dragen de typische kleding van de welpenleidsters uit het begin van de jaren vijftig. Op de borstzak prijkt de wolvenkop. (Collectie Lena Maas-Wouw)

In de blokhut hadden de welpen de bovenverdieping in gebruik en als ze daar op de houten vloer spelletjes deden, dwarrelde er natuurlijk regelmatig stof naar beneden, tot ongenoegen van de verkenners die op de benedenverdieping aan het werk waren. Omdat welpen en verkenners in één gebouw zaten, was er natuurlijk erg veel contact, ook al omdat welpen als ze wat ouder werden vaak doorstroomden naar de verkenners.

Kampen

Vaak gingen de groepen gezamenlijk op kamp. De verkenners sliepen dan in tenten en de welpen in een boerenschuur in de directe omgeving. Op die manier konden ze ook wel gezamenlijk activiteiten ondernemen en het was ook gemakkelijk als de ene groep eens wat te kort kwam.

"In 1957 of 1958 hadden we de luxe van een auto. Johan van Oers mocht die van thuis meenemen. Zodoende kon hij altijd om boodschappen in het dorp en hoefden we niet zelf op de fiets of te voet. Riet Maas, Jeanne van Oers en Jo van Oers zaten in de keukenstaf. Toen er inspectie van het district kwam, kregen we daar een compliment voor, want op die manier konden wij ons beter bezig houden met het spel voor de kinderen. Later werd het heel normaal om een kookstaf voor de welpen mee te nemen."

Dat kamp was, zeker in de beginjaren, een verhaal apart. De kinderen hadden toen geen koffers of grote tassen. De kleding werd in een kartonnen doos gedaan en zo werd alles mee op kamp genomen.

"Op het kamp begon je met het vullen van de strozakken. Dan was je meteen goed ingewijd. Je ging thuis schoon en keurig gewassen weg en zodra je dat werkje

DE VERKENNERS
VAN DE KATHOLIEKE JEUGDBEWEGING

Met de Nederlandse Padvinders verenigd in de Nationale Padvindersraad

Volmacht

voor H. Maas,
om op te treden als Welpenleidster,
van de St. Lambertus- groep
te Wouw.

21 Augustus 1954

J. van Oort
Hoofdcommissaris.

VG5a 8000IV54

No. 7818/112.

De volmacht van Lena Maas uit 1954. Zij was een aantal jaren leidster bij de welpen van de Lambertusgroep. (Collectie Lena Maas - Wouw).

had gedaan, was je vuil en smerig en dat bleef je eigenlijk het hele kamp."

De kosten van het kamp werden zo laag mogelijk gehouden. Volgens Lena Maas zal dat in het begin nooit veel meer geweest zijn dan een rijksdaalder voor vier dagen. Op alle mogelijke manieren probeerde de leiding ook geld bij elkaar te halen voor de clubkas. Zo was er jaarlijks een verkoop van speldjes aan de kerkdeuren. Daar stond dan een welp met iemand van de leiding. Van de opbrengst van die actie bleef 10% achter in de verenigingskas, de rest moest afgedragen worden en werd voor een ander goed doel gebruikt.

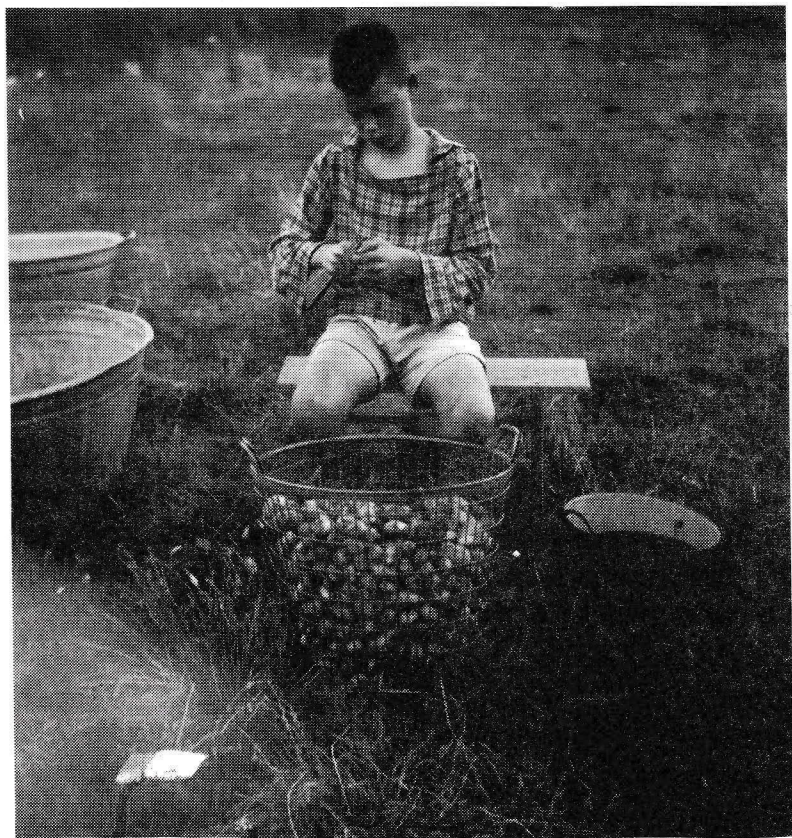
De contributie moet in die tijd een dubbeltje of hooguit vijftien cent in de week geweest zijn.

Er was in die tijd veel belangstelling voor de welpen. Vandaar dat er een wachtlijst was en dat ondanks dat er met een grote groep werd gewerkt.

"Een prachtig verhaal is dat we van thuis ook altijd pannen en potten, pollepels en noem maar op, meenamen. We werden dan meestal met de bus van Loos opgehaald. De bagage ging onder in de bus en op een keer was ik na terugkomst in Wouw vergeten om de keukenspullen van ons thuis uit de bus te halen. Moeder stuurde me naar Loos in het Nonnenbaantje om haar pannen alsnog op te halen. Pech natuurlijk, de bus was inmiddels, met al onze spullen, op weg naar Oostenrijk. Achteraf moet je daar natuurlijk om lachen, maar toen heb ik flink 'schelles' gehad."

Nestjes

In die tijd waren er 24 welpen, die waren verdeeld in nestjes van zes kinderen. Op de zolder van de blokhut moesten die mannen zelf een nestje bouwen en helemaal inrichten. Als de bijeenkomst begon, zaten alle welpen in hun nestjes. Pas als er 'Ja-la-hi' geroepen werd, mochten

Tijdens het welpenkamp van 1958 in Hooge Mierde werd Peter Matthijssen aan het aardappelen schillen gezet. Of hij er plezier in had ? (Collectie Lena Maas-Wouw).

ze uit de nestjes kruipen en in de kring midden op de zolder gaan zitten. Tot die tijd bleven ze als echte 'jonge wolven' in hun holletjes.

"We gingen dan in een kring op de zolder zitten en er werd verteld wat er die middag gedaan werd. Een van de geliefde activiteiten was spelen in het bos bij Boslust. Maar omdat veel kinderen geen fiets hadden, moest je vaak twee welpen op je eigen fiets meenemen. Ook andere kinderen kregen een mede-welp achterop. Het zorgde er wel voor dat kinderen en volwassenen sociaal-voelend werden."

Lena Maas herinnert zich nog dat er veel spellen werden gedaan, daaronder waren speurtochten waar altijd twee poppen in voorkwamen: Hiwata en Fiwata. Veel kinderen hadden ook bijnamen, zoals 'de Sim', 'het Poelieke' en 'de Moepe'.

In de winter werden er spellen in de blokhut gedaan. Dankzij een potkacheltje kon de zolder op een aangename temperatuur gehouden worden. De kolen voor het kacheltje werden van thuis meegenomen. Lena dook daarom voor ze naar de blokhut ging altijd even in het kolenhok achter het huis aan de Nieuwstraat.

Zomerkamp

Natuurlijk komt het zomerkamp als één van de hoogtepunten van het jaar om de hoek kijken. Dat is helemaal eigen aan de Scoutingtakken.

"Dat kamp was altijd een hele onderneming. Er waren vaste programma-onderdelen, zoals 's morgens het gezamenlijk naar de kerk gaan (in stilte heen en pratend terug) en 's avonds het rozenhoedje. Na een paar dagen waren de kinderen zo moe, dat ze bij het bidden van het rozenhoedje al in slaap vielen !

Koken behoorde bij de welpen niet tot de activiteiten. Daar waren ze nog te klein voor. Er ging een speciale

kookstaf mee. Je moet rekenen dat de welpen zo tussen de acht en elf jaar oud waren.

Per maaltijd hadden we vaak negen broden nodig. Aan het eind van de week hadden we soms nog wat geld over en dan maakten we beschuitenpap. Dat was altijd smullen!"

Lena weet nog dat Frans Voermans die pap niet wilde, want die hoefde hij thuis ook niet te eten. Toen hij uiteindelijk toch besloot om even te proeven, vond hij de pap zo lekker dat hij begon te eten als een Rucphender. Of de pap daarna in huize Voermans ook op het menu kwam om het Frans naar de zin te maken, weet Lena niet.

"Op de voorlaatste kampavond kwamen ook altijd de ouders op bezoek. Dan voerden we sketches op die we weken tevoren al geleerd hadden. De ouders vonden dat schitterend. Meestal kwamen ze met de bus, omdat de meeste mensen nog niet over een auto beschikten. Later reden ze met elkaar mee, want in de jaren vijftig kwamen de eerste auto's in Wouw en langzaam aan konden steeds meer gezinnen een wagentje aanschaffen."

Zwemmen

De boodschappen voor de eerste dagen van het kamp werden bij Marie Laurijssen op de Markt in Wouw gehaald. Voor de eerste dag werden er boontjes meegenomen van thuis. Dat was bijna traditie, want dat kostte weer niks en bovendien maakte moeder Maas de groenten zover klaar dat ze alleen nog maar gekookt behoeften te worden.

De eerste dag kwam er ook altijd inspectie van het district uit Breda. Daar was men in die tijd best een beetje benauwd voor.

Tijdens een van die kampen in Oost-Brabant kwam Lena Maas met haar mannen eens bij een kasteeltje uit. Daar lag een privé-vijver en de madame van het kasteeltje vond het prima dat de welpen daar gingen zwemmen en ze mochten elke dag terugkomen als ze dat wilden.

De welpen op kamp in Den Hout of Oosterhout in 1962 of 1963. Zittend v.l.n.r.: Henk Hellegers, Ton Kokke, Jac. Börger, Peter van Loon, Antoon Legierse. Staand v.l.n.r.: H. Kokke, Peet Kerstens, Adrie Mathijssen, NN, Theo van Zanten, Eugène Maas, NN, NN, NN, T. Börger. (Collectie P.Kerstens-St. Willebrord).

"De volgende dag gingen we op stap. We namen de tassen mee en die droegen we door een stok door het handvat te steken en met twee man dragen, betekende de helft van het gewicht. In die tassen zaten onder meer flessen ranja voor de dorst. Tijdens zo'n kampweek werden er altijd liters ranja gedronken. En als we goed met ons geld uitkwamen, werd er aan het eind van de week wel eens getrakteerd op een ijsje. Dat was dan een feest."

Uniformen

Net als bij de verkenners, kabouters en gidsen droegen de welpen een uniform. Dat bestond uit groene petjes, groene truien of een groene blouse en een korte ribbroek. Tenslotte hoorde er een geruite das bij. Vaak maakten de ouders die kleding zelf.

Meestal werden die uniformen weer doorverkocht als een kind er uit gegroeid was of stopte als welp. Op de uniformen konden allerlei insignes aangebracht worden die verdiend konden worden via een aantal opdrachten.

De leiding droeg een kaki-rok met een hoed. De bekende hoed met de vier deuken. Lena werd door de kinderen ook aangesproken als Akela, Corrie Wierckx was Raksha en Nettie Meeusen was Baloe.

Door de activiteiten bij de welpen liep het 'Rijke Roomse Leven' als een rode draad. Zo bestond een van de activiteiten uit het verzamelen van eikels. Daar werd dan een rozenkrans van gemaakt.

"Je was daar lekker druk mee, want je moest hard werken om dat samen op één middag af te werken. Maar de kinderen waren aan het eind van de middag altijd erg trots dat het hen gelukt was."

Een jaarlijks terugkerende activiteit was ook het Sint Jorisseest op 23 april. Dan werd er een kampvuur gehouden. Bij goed weer was dat

buiten op de wei waar later de speeltuin kwam en bij slecht weer binnen met lampen, takken en gekleurd papier.

"En er werd ook met opdrachten gewerkt waar de kinderen sterren mee konden verdienen, zoals het leggen van knopen. In de jaarverslagen die elk jaar tijdens het Sint Nicolaasfeest op rijm gemaakt werden, is nog heel veel van de activiteiten terug te vinden.

Ik herinner me nog een oliebollenactie die maar liefst het bedrag van f 70,- voor de kas opbracht. Dat was voor die tijd een gigantisch bedrag."

Afscheid

Na een jaar of tien, toen Lena 28 was, nam ze afscheid van de groep. Er kwamen toen jongere leidsters bij en Lena had inmiddels ook werk gekregen aan de Mater Amabilisschool. Daar verzorgde ze typ- en stencilwerk en dat werd eigenlijk allemaal te veel.

"Maar ik ben er wel met prettige herinneringen uitgestapt. Zelf had ik tevoren als meisje ook een fijne tijd gehad, want ik ben nog bij de gidsen geweest. Die zaten toen bij de nonnen in de Kloosterstraat op de zolder."

Lena weet ook nog dat er wekelijks een logboek werd bij gehouden en dat er vrij veel foto's werden gemaakt. Vooral mevrouw Hoebens, de vrouw van de burgemeester, maakte regelmatig foto's. Dat logboek ging meestal mee naar huis om in de loop van de week bij te werken. Toen de blokhut afbrandde, is er waarschijnlijk veel van dit materiaal verloren gegaan, want uit een bepaalde periode ontbreken bijna alle archiefstukken.

Wat Lena altijd opviel was dat de welpen geen elitegroep was. Er zaten kinderen van allerlei pluimage bij, van de zoon van de burgemeester tot die van een arm arbeidersgezin. Dat was ook zo met de leiding.

"Op papier had één vrouw de supervisie, maar in de praktijk werkten we allemaal even hard en op hetzelfde niveau. Ik denk dat dat ook één van de redenen is waarom ik nog steeds met plezier aan het werk terugdenk."

Wouw, 18 juli 1996

René Hermans

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

